

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4To/1/2022
Identifikačné číslo spisu:	9521100366
Dátum vydania rozhodnutia:	08.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:9521100366.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Krč - Šeberu v trestnej veci obžalovaného V. V., pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom 8. augusta 2023 v Bratislave o odvolaní obžalovaného V. V. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, zo 4. januára 2022, sp. zn. 14T/15/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obžalovaného V. V. z a m i e t a.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, (ďalej tiež „Špecializovaný trestný súd“ alebo „súd I. stupňa“) rozsudkom zo 4. januára 2022, sp. zn. 14T/15/2022 obžalovaného V. V. (ďalej tiež „obžalovaný“ alebo „odvolateľ“) uznal za vinného z prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- dňa 19. júla 2019 v čase o 10:15 hodiny v ambulancii všeobecného lekára pre dospelých MUDr. M. S., nachádzajúcej sa v budove Obvodného zdravotného strediska A., so sídlom A. číslo XXX, okres D., poskytol MUDr. M. S., všeobecnému lekárovi pre dospelých na základe vyžiadania finančný úplatok v sume 10,- eur vo forme desaťeurovej bankovky v súvislosti s poskytovaním lekárskej zdravotnej starostlivosti svojmu pacientovi.

Za to súd I. stupňa uložil obžalovanému podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 50 ods. 1 Trestného zákona podmiennečne odložil na skúšobnú dobu 18 (osemnásť) mesiacov.

Proti tomuto rozsudku, v zákonom stanovenej lehote, priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní, podal obžalovaný odvolanie, ktoré neskôr osobitným podaním, prostredníctvom svojej obhajkyne, aj odôvodnil.

V písomných dôvodoch podaného odvolania obžalovaný zdôraznil, že skutku kladenému mu za vinu sa

nedopustil, ambulanciu MUDr. C. D. v A. navštívil z dôvodu pretrvávajúcej bolesti ramena zapríčinenéj pracovným úrazom, ktorý utrpel v Nemecku, po vykonaní potrebných vyšetrení sa podrobil operácii kolena, čo podľa jeho názoru vyvracia pochybnosti o jeho vtedajšom zdravotnom stave, keďže z predložených lekárskejších správ jednoznačne vyplýva, že odborné vyšetrenia sa týkali nielen kolena, ale aj ramena. Namietal ďalej, že MUDr. D. je nešťatný praktický lekár pre dospelých, a preto bral za samozrejmú, že úkony ním vykonané sú spoplatnené, pričom s cenníkom lekárskejších úkonov ho dotknutý lekár oboznámil, avšak ešte v období roku 2013, kedy sa stal jeho pacientom, čo považuje za dlhý časový odstup s tým, že nebolo jeho povinnosťou ako pacienta pravidelne sa informovať u lekára, či medzičasom nedošlo k zmenám v jeho cenníku lekárskejších úkonov, zároveň nebolo jeho povinnosťou v pozícii pacienta vyžadovať si od lekára doklad o zaplatení za poskytnutý lekárskejší úkon. Taktiež namietal, že nemal v úmysle privodiť sebe alebo inému žiadnu výhodu, práve naopak v dôsledku úrazu, ktorý utrpel na stavbe v Nemecku, sa stal práceneschopným po dobu viac ako 7 mesiacov a keďže v Nemecku mesačne zarobil 4.500,- až 5.000,- eur, nebol odkázaný na príjem z nemocenských dávok, z čoho, podľa jeho názoru, vyplýva, že hotovosťou vo výške 10,- eur, ktorú dal MUDr. D., v žiadnom prípade nemal úmysel privodiť sebe alebo inému žiadnu výhodu. V tejto súvislosti poukázal na jednotlivé znaky skutkovej podstaty trestného činu vrátane subjektívnej stránky, zásadu „ultima ratio“ a namietal, že zo strany orgánov činných v trestnom konaní mu nebolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že vedel o tom, že 10,- eur, ktoré si od neho dotknutý lekár vypýtal, predstavovalo úplatok. Na tomto podklade uzavrel, že v prejednávanej veci mu nebola, podľa jeho názoru, jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázaná jeho vina, pritom nedokázaná vina má ten istý význam ako dokázaná nevína s tým, že obvinený nie je povinný dokazovať svoju nevínu, pričom rozsudkom súdu I. stupňa, podľa názoru obžalovaného, došlo k porušeniu týchto zásad vrátane zásady „in dubio pro reo“ (v pochybnostiach v prospech obžalovaného), preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozhodnutie súdu I. stupňa a jeho spod obžaloby oslobodil v zmysle ustanovenia § 285 písm. c) Trestného poriadku, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej tiež „prokurátor“) vo svojom vyjadrení k odvolaniu podanému obžalovaným uviedol, že poskytovanie zdravotnej starostlivosti lekárom je považované za obstarávanie vecí všeobecného záujmu, pričom nie je potrebné preukazovať v rámci trestného konania, či podplácajúci v tejto súvislosti bol lekárom zvýhodnený, príčinná súvislosť medzi poskytnutím úplatku a poskytnutím zdravotnej starostlivosti je, podľa jeho názoru, v prejednávanej veci preukázaná, a to výpoveďou samotného obžalovaného, ako aj svedka MUDr. D. a obrazovo - zvukovým záznamom a jeho prepisom s tým, že peniaze sú úplatkom tak, ako ho definuje § 131 ods. 3 Trestného zákona. S poukazom na tieto skutočnosti prokurátor vyjadril názor, že rozsudok súdu I. stupňa je zákonný, správny a spravodlivý, a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie obžalovaného podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Na základe takto podaného odvolania postupoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1, alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné.

V posudzovanej trestnej veci bolo, podľa názoru najvyššieho súdu, pred súdom I. stupňa, vykonané dokazovanie v takom rozsahu, ktorý mu vychádzajúc z ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku umožňoval spravodlivé rozhodnutie v prejednávanej veci. Súd I. stupňa vyhodnotil vykonané dokazovanie spôsobom uvedeným v ustanovení § 2 ods. 12 Trestného poriadku a po takomto vyhodnotení dospel k správnym skutkovým a právnym záverom.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu, vzhľadom na vykonané dôkazy, a to výpovede samotného

obžalovaného, svedka MUDr. C. D., ale najmä obsah obrazovo - zvukového záznamu a jeho prepisu bolo aj podľa názoru najvyššieho súdu spoľahlivo bez akýchkoľvek rozumných a dôvodných pochybností preukázané, že skutok tak, ako ho súd I. stupňa ustálil, sa stal a že ho spáchal práve obžalovaný. V podrobnostiach potom poukazuje najvyšší súd na dôvody napadnutého rozhodnutia, ktoré si v zásade osvojuje a z dôvodu procesnej ekonomie ich už neopakuje.

V prejednávanej veci napokon nebolo sporné, že obžalovaný sumu 10,- eur svojmu ošetrojúcemu lekárovi poskytol. Odvolateľ sa však v tejto súvislosti bránil tým, že nešlo z jeho strany o úplatok, ale sumu 10,- eur svojmu lekárovi poskytol mysliac si, že ide o legálnu úhradu za ním (lekárom) poskytnutú zdravotnú starostlivosť, teda namietal, že v jeho prípade nebola naplnená subjektívna stránka žalovaného trestného činu.

Aj podľa názoru najvyššieho súdu však v prejednávanej veci bolo nepochybne bez akýchkoľvek rozumných a dôvodných pochybností preukázané, že obžalovaný si bol plne vedomý toho, že nejde o úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, ale o úplatok.

Napriek tomu, že obžalovaný konštatoval zdravotné problémy s ramenom, lekár ho nevyšetril, uviedol (lekár), že by nebol problém, keby mu (obžalovanému) dali papier (z Nemecka), on (lekár) teraz musí klamať a následne si vypýtal platbu vo výške 10,- eur, ktorú si prevzal, no doklad o jej prevzatí obžalovanému nevystavil. Lekár teda jednoznačne obžalovanému uviedol, že musí kvôli nemu klamať, navodil atmosféru, že ide urobiť obžalovanému „láskavosť“, pretože nemá (odvolateľ) „papier“, čo je problém, preto obžalovanému muselo byť zrejmé, že platbu 10,- eur požaduje za to, že mu robí láskavosť (klame kvôli nemu, klamstvom rieši problém obžalovaného spočívajúci v tom, že nemá „papier“), navyše keď za poskytnutú platbu mu doklad o prevzatí nevystavil. Obžalovanému za takejto situácie muselo byť jasné, ako to už bolo vyššie uvedené, že nejde o platbu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, ale o úplatok, na ktorý lekár nemal nárok.

Keďže obžalovaný pri návšteve lekára uvádzal len ťažkosti s ramenom (nie kolenom), skutočnosť, že nakoniec muselo byť obžalovanému operované koleno, nijakým spôsobom jeho nevinu (pre objektívnu nesúvislosť) nepreukazuje.

Obžalovaný skutočne nemusí poznať cenník úkonov, ktoré jeho ošetrojúci lekár poskytuje, taktiež nie je povinný pýtať si doklad o prevzatí finančnej hotovosti za poskytnutý úkon, každopádne ale, ako to už bolo vyššie uvedené, za vyššie naznačenej situácie bolo obžalovanému nepochybne zrejmé, že nejde o platbu za poskytnutý úkon, ale za úplatok.

V tejto súvislosti sa žiada ešte uviesť, že vychádzajúc z ustanovenia § 131 ods. 3 Trestného zákona úplatkom sa na účely tohto zákona rozumie vec alebo iné plnenie majetkovej, či nemajetkovej povahy, na ktoré nie je právny nárok. Podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona sa trestného činu podplácania dopustí ten, kto inému v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne, alebo sľúbi úplatok, alebo z tohto dôvodu poskytne, ponúkne, alebo sľúbi úplatok inej osobe. Trestný zákon teda pre naplnenie znakov skutkovej podstaty žalovaného trestného činu nepožaduje preukazovanie existencie úmyslu na strane páchatela privodiť sebe alebo inému výhodu. Pre konštatovanie jej naplnenia (skutkovej podstaty žalovaného trestného činu) preto v prejednávanej veci postačovalo, že obžalovaný lekárovi poskytol finančné plnenie, na ktoré lekár nemal právny nárok, v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu, ktorým poskytovanie zdravotnej starostlivosti nepochybne je, a to bez ohľadu na to z akého dôvodu takto konal [napríklad z dôvodu, že sa obával (obžalovaný), že bez lekárskej správy z Nemecka, ktorou nedisponoval, a vo vzťahu ku ktorej jeho ošetrojúci lekár pri rozhovore s obžalovaným naznačoval, že by ju mal mať, mu nebude poskytnutá zdravotná starostlivosť na Slovensku, pritom v Nemecku malo ísť o ošetrenie v sume 3.500,- eur, teda ošetrenie drahé].

Súd I. stupňa teda skutkový stav zistil správne a správne právne ho aj posúdil, pretože obžalovaný tým, že inému (svojmu ošetrojúcemu lekárovi) v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu

(poskytovaním zdravotnej starostlivosti) priamo poskytol úplatok (peniaze, teda plnenie majetkovej povahy, na ktoré lekár nemal právny nárok) dopustil sa prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona v spojení s ustanovením § 131 ods. 3 Trestného zákona.

Ak páchateľ svojím konaním naplní zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku; pravidlo „ultima ratio“ možno uplatniť jedine prostredníctvom materiálneho korektívu v rozsahu § 10 ods. 2 Trestného zákona, teda v zmysle platnej a účinnej zákonnej úpravy, len pri prečinoch (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom 96/2014).

Podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchateľa je jeho závažnosť nepatrná.

Vzhľadom najmä na spôsob a okolnosti spáchania stíhaného trestného činu nie je možné jeho závažnosť v prejednávanej trestnej veci hodnotiť ako nepatrnú. Korupcia je vo všeobecnosti závažným, v občianskej spoločnosti nežiaducim a netolerovateľným javom, o to viac v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti, kde tolerovanie takéhoto javu by mohlo viesť až k ohrozeniu života, či zdravia osôb v prípade neposkytnutia adekvátnej zdravotnej starostlivosti z dôvodu, že lekárovi nebolo poskytnuté plnenie „navyššie“, na ktoré nemá právny nárok, ale je naň „zvyknutý“ a zvlášť pokiaľ ide o finančné prostriedky, ktorými nie každý musí disponovať.

Posudzujúc správnosť výroku o uloženom treste prihliadal najvyšší súd vychádzajúc z ustanovenia § 34 ods. 1 Trestného zákona na účel trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred obžalovaným tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život, súčasne odradenie iných od páchania trestných činov vyjadrujúc morálne odsúdenie páchateľa spoločnosťou a vychádzajúc z ustanovenia § 34 ods. 4 Trestného zákona na jednotlivé hľadiská ukladania trestu, ktorými sú spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútky, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, osoba páchateľa, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

V odpise registra trestov má odvolateľ jeden záznam z roku 2017 a aj keď sa v tejto súvislosti na obžalovaného hľadá, akoby nebol odsúdený, z hľadiska hodnotenia jeho osoby sa fikcia neodsúdenia na skutočnosť, že aj v tomto prípade sa trestného činu (ublíženia na zdraví a výtržníctva) dopustil, nevzťahuje. Z tohto dôvodu nebolo možné ňo konštatovať poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 písm. l) Trestného zákona (pred spáchaním, stíhaného trestného činu nevedol riadny život, keďže sa v minulosti dopustil inej trestnej činnosti).

Príťažujúce okolnosti ani najvyšší súd nezistil.

U obžalovaného bola teda zistená rovnováha poľahčujúcich a príťažujúcich okolností (ich neexistencia).

Aplikujúc potom vyššie spomínané zásady pre ukladanie trestov vyplývajúce z ustanovenia § 34 ods. 4 Trestného zákona, a spomínaný účel trestu (plynuci z ustanovenia § 34 ods. 1 Trestného zákona), dospel aj najvyšší súd k záveru, že na prevýchovu obžalovaného a ochranu spoločnosti je súdom I. stupňa uložený trest odňatia slobody vo výmere šiestich mesiacov, trestom tak z hľadiska individuálnej, ako aj generálnej prevencie, primeraným.

Taktiež správne postupoval súd I. stupňa, keď v súlade s ustanoveniami § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 50 ods. 1 Trestného zákona, výkon trestu obžalovanému podmienene odložil na skúšobnú dobu osemnástich mesiacov, dospejúc k záveru, že stupeň narušenia páchateľa a závažnosť jeho konania si nevyžaduje bezpodmienečný jeho výkon, ale postačí jeho hrozba s tým, že vzhľadom na početnosť ním spáchaných priestupkov dobu skúšobnej doby zvýšil len mierne nad jej dolnú hranicu.

Vedením svojho života, plnením si svojich povinností, samozrejme bez protiprávneho konania, či už v podobe trestných činov alebo priestupkov, bude mať obžalovaný možnosť v priebehu skúšobnej doby preukázať, že v jeho prípade išlo len o ojedinelé vybočenie z inak riadneho spôsobu života, v opačnom prípade, a to aj v priebehu plynutia skúšobnej doby môže súd rozhodnúť, že obžalovaný sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil, a preto je nepodmienečný výkon trestu odňatia slobody nevyhnutný.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyseľne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, teda odvolanie obžalovaného ako nedôvodné postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok prípustný nie je.